



صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت خبر

محصولات تراریخته و ناباروری

آیا محصولات تراریخته بر ناباروری تأثیر دارد یا خیر؟

(بررسی دیدگاه موافقان و مخالفان)

جبری
معاونت
خبر
صدا و سیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooreshkhabar>

– پژوهشگر: فریفته هدایتی

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

- نکات برجسته ۱
- دیدگاه مخالفان در باره استفاده از محصولات تراریخته ۲
- دیدگاه موافقان در باره استفاده از محصولات تراریخته ۲
- علل ناباروری از نگاه متخصصان ۲
- دیدگاه موافقان استفاده از محصولات تراریخته (محصولات تراریخته تاثیری در ناباروری ندارند) ۳
- دیدگاه مخالفان (محصولات تراریخته در ناباروری موثرند) ۴
- مقدمه ۶
- محصولات تراریخته چیست؟ ۶
- دیدگاه مخالفان در خصوص اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان و ناباروری ۶
- دیدگاه موافقان در خصوص اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان و ناباروری ۷
- تحقیقات انجام شده در باره اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان ۷
- کلام آخر ۸

صدای و سیما

- ❖ روند رو به افزایش ناباروری زوجین در چند سال اخیر، عامل بازدارنده در مسیر تحقق رشد مطلوب جمعیت
- ❖ بیش از سه میلیون زوج نابارور در کشور داریم
- ❖ میزان باروری در سطح جهان در ۵۰ سال اخیر تقریباً نصف شده و ناباروری به طور مرتب در حال افزایش است.
- ❖ ناباروری زوج های ایرانی از پنج درصد در ۳۰ سال گذشته به بالای ۲۰ درصد در زمان حاضر رسیده است.
- ❖ میزان ناباروری در کل کشور ۲۰/۲ درصد، در مناطق شهری ۱۹/۹ درصد و در مناطق روستایی ۲۲ درصد است.
- ❖ ناباروری در جهان: زنان و مردان هر کدام ۴۰ درصد و عوامل مشترک ۱۵ درصد و عوامل ناشناخته ۵ درصد است.
- ❖ حدود ۷۵ درصد مراجعان مراکز درمانی، ناباروری مردان گزارش شده
- ❖ عوامل تغذیه‌ای و سلامت مواد غذایی یکی از عوامل مهم در بروز نازایی در زنان و مردان
- ❖ روند افزایشی تولد نوزادان نابهنجار در کشور در سالهای اخیر
- ❖ اظهارات متفاوت در باره تاثیر مصرف مواد تراریخته بر سلامت و باروری

دیدگاه مخالفان در باره استفاده از محصولات تراریخته

- ✦ ارتباط مصرف محصولات تراریخته با سرطان و ناباروری
- ✦ ارتباط محصولات تراریخته با انواع سقط جنین و تولد نوزادان نارس و ناقص
- ✦ محصولات تراریخته توطئه و نفوذ دشمن برای کاهش جمعیت به ویژه در کشورهای مسلمان
- ✦ محصولات تراریخته سلامت جوامع را به خطر می‌اندازند
- ✦ احتمال انتقال ژنهای معیوب و خطرناک به انسان از طریق این محصولات
- ✦ تاکید بر استفاده محدود از این محصولات پس از مطالعه و تحقیق در خصوص اثرات ناشناخته این محصولات بر سلامت
- ✦ تولید انبوه این محصولات در شرایط کنونی به صلاح کشور نیست
- ✦ محصولات تراریخته به‌عنوان سلاح موجب عقیم‌سازی یک نسل، یا تغییر حالات روحی و روانی یک نسل می‌شود
- ✦ وارد شدن سموم در کشت محصولات تراریخته به خون زنان باردار و جنین موجود در رحم آنها
- ✦ این سموم بر جنین تاثیر منفی داشته و سبب بروز اختلالات ژنتیکی در کودک و تولد نوزادانی با اختلالات جسمی و مغزی

دیدگاه موافقان در باره استفاده از محصولات تراریخته

- ✦ عدم ارتباط علمی بین ناباروری و تراریخته‌ها در انسان
- ✦ تجربه کشورهای دیگر موید سلامت محصولات است
- ✦ عوارض مشاهده شده صرفاً در مورد حیوانات بوده است
- ✦ لزوم نظارت و کنترل محصولات در مبادی ورودی و گمرکات
- ✦ تاکید بر بومی سازی تولید و تحقیق در باره محصولات تراریخته
- ✦ لزوم تعویق واردات تا مشخص شدن نتایج تحقیقات
- ✦ لزوم اجماع مجامع علمی و نهادهای ذیربط در خصوص تحقیق و تولید و نظارت بر واردات محصولات تراریخته

علل ناباروری از نگاه متخصصان

- ✦ نرخ باروری در کشور ۱,۸ درصد است،
- ✦ میزان باروری در سطح جهان در ۵۰ سال اخیر تقریباً به نصف کاهش یافته و میزان ناباروری به طور مرتب در حال افزایش است.
- ✦ ناباروری زوج‌های ایرانی از پنج درصد در ۳۰ سال گذشته به بالای ۲۰ درصد در زمان حاضر رسیده است.
- ✦ آلودگی هوا، استرس شغلی و غذاهای مصرفی از دلایل مهم ناباروری است.
- ✦ عوامل محیطی در ایجاد نازایی مردان و زنان تأثیر بسزایی داشته است.
- ✦ عوامل تغذیه‌ای مانند استفاده از مواد غذایی کنسرو شده زمینه‌های بروز نازایی را افزایش می‌دهد.
- ✦ اگر چه درصد نازایی در ایران مسیر تندی به خود گرفته اما به مرز نگران‌کننده‌ای نرسیده است.

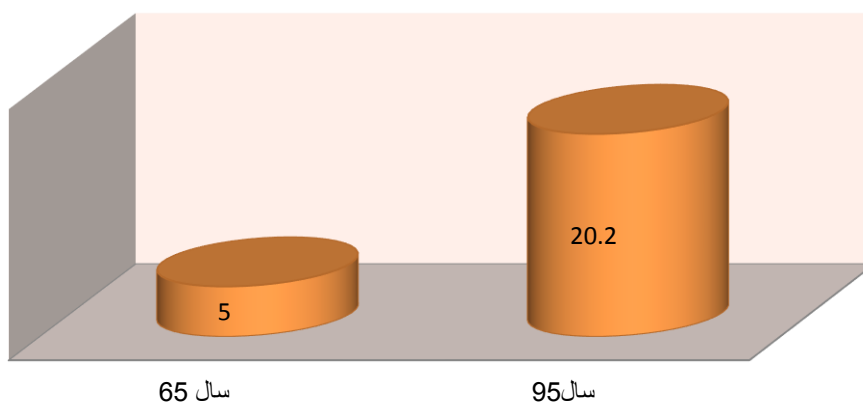
دیدگاه موافقان استفاده از محصولات تراریخته (محصولات تراریخته تأثیری در ناباروری ندارند)



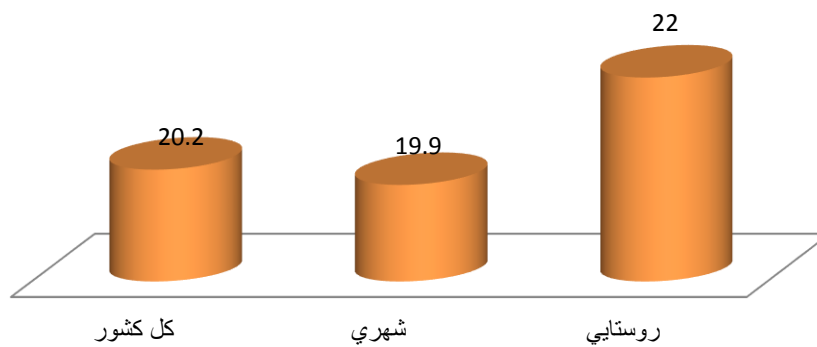
دیدگاه مخالفان (محصولات تراریخته در ناباروری موثرند)



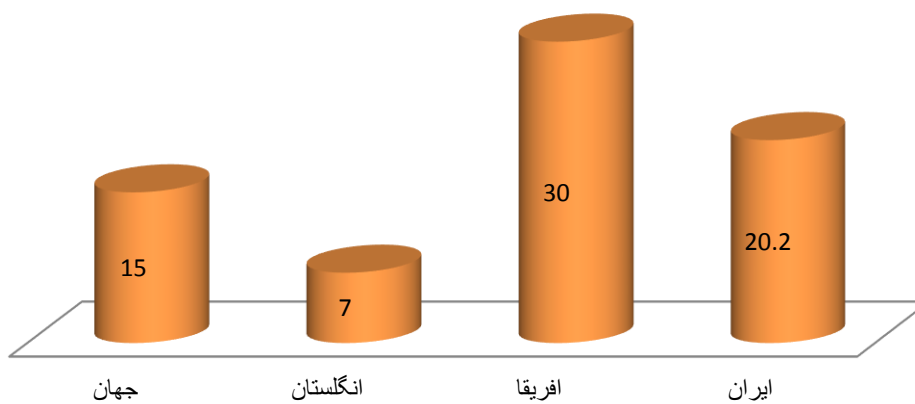
■ ناباروری در ایران



درصد ناباروری در مناطق شهری و روستایی



■ ناباروری در برخی کشورها



از زمان ابلاغ سیاست‌های جمعیتی توسط رهبر معظم انقلاب ۱ تاکنون بیش از دو سال می‌گذرد. یکی از موارد مورد تاکید در بندهای مختلف این سیاست‌ها، موضوع «سلامت باروری و فرزند آوری» است. در بند ۶ این سیاست‌ها «تأمین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از ... آلودگی‌های زیست محیطی و بیماری‌ها» مورد تاکید واقع شده است. موضوع ناباروری زوجین با توجه به روند رو به افزایشی که در چند سال اخیر داشته، به عنوان یک عامل بازدارنده در مسیر تحقق رشد جمعیت مطرح است. اما نکته مهم‌تر بررسی علل افزایش ناباروری و به مخاطره افتادن سلامت و باروری زوجین با رویکردی پیشگیرانه است. این روزها بحث از محصولات تراریخته و ارتباط آن با بیماری‌ها و به ویژه ناباروری زوجین است. سلامت مواد غذایی و تاثیر آن بر ناباروری و به خطر افتادن سلامت جنین مورد توجه این نوشتار است.

– سوال: آیا محصولات تراریخته بر ناباروری تاثیر دارد یا خیر؟

■ محصولات تراریخته چیست؟

مواد غذایی تراریخته (دستکاری شده ژنتیکی) به محصولاتی اطلاق می‌شود که از انتقال یک یا چند ژن بین دو نوع موجود زنده مختلف به وجود می‌آید؛ انتقال ژن می‌تواند خاصیتی از انتقال دهنده را برای موجود پذیرنده ژن به ارمغان بیاورد. برای مثال ژن مقاومت به سرما از یک «ماهی» گرفته شده و به گوجه‌فرنگی انتقال می‌یابد؛ در نتیجه این فرایند گوجه دستکاری شده جدیدی به وجود می‌آید که از خواص جدیدی برخوردار است که نظیر آن تاکنون در طبیعت نبوده است.^۲

■ دیدگاه مخالفان در خصوص اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان و ناباروری

- مخالفان محصولات تراریخته مطرح می‌کنند این محصولات سلامت جوامع را به خطر می‌اندازند.
- احتمال انتقال ژنهای معیوب و خطرناک به انسان از طریق این محصولات وجود دارد.
- بین مصرف این محصولات با بیماری‌هایی چون سرطان و ناباروری و انواع سقط جنین و تولد نوزادان نارس و ناقص الخلقه وجود دارد.
- تاکید بر استفاده محدود از این محصولات پس از مطالعه و تحقیق در خصوص اثرات ناشناخته این محصولات بر سلامت
- به هیچ وجه تولید انبوه این محصولات در شرایط کنونی به صلاح کشور نیست.^۳
- دکتر محمدجواد ظریف خطرات محصولات تراریخته را گوشزد و تلاش‌های قابل تقدیری در روشننگری نسبت به خطرات این محصولات انجام داده است.
- ظریف در سال ۷۸، در نامه‌ای مفصل به رئیس‌جمهور وقت خطر استفاده از محصولات دستکاری ژنتیکی (تراریخته) را به صراحت گوشزد کرد و از احتمال استفاده از این محصولات به‌عنوان سلاح و برای عقیم‌سازی یک نسل، یا تغییر حالات روحی و روانی یک نسل سخن گفته است.^۴

۱ - سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در مورد افزایش جمعیت؛ ۹۳/۲/۳۰

۲ - کیهان ۹۵/۱/۱۶

۳ - تسنیم،

۴ - تسنیم،

- از نتایج منفی استفاده از سموم در کشت محصولات تراریخته، وارد شدن این سموم به خون زنان باردار و جنین موجود در رحم آنها می‌باشد.
- این سموم بر جنین تاثیرات بسیار منفی داشته و سبب بروز اختلالات ژنتیکی در کودک می‌شود و کودکانی با اختلالات جسمی و مغزی متولد می‌شوند.^۱

■ دیدگاه موافقان در خصوص اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان و ناباروری

- موافقان، تولید انبوه این محصولات را لازمه بقای انسانها با توجه به رشد فزاینده جمعیت در جهان و نیاز روزافزون به مواد غذایی می‌دانند.^۲
- قره یاضی، رئیس انجمن عملی ایمنی زیستی: محصولات تراریخته مضر نیست؛ ستاد توسعه زیست فناوری، وزارت جهاد کشاورزی از تولید محصولات تراریخته حمایت و بر آن نظارت می‌کنند.
- مسعود پزشکیان، وزیر اسبق بهداشت: مخالفان محصولات تراریخته تاکنون هیچ مستند علمی برای مخالفت خود ارائه نکرده‌اند.^۳
- داود حیات غیب، معاون دفتر پژوهش و توسعه فناوری محیط زیست: در موضوع تراریخته اطلاع رسانی درستی صورت نگرفته است. در رابطه با هر فناوری از جمله زیست فناوری توجه داریم و می‌خواهیم استفاده از فناوری در شرایطی قرار بگیرد که ایمن‌ترین شرایط را برای کشور فراهم کند.^۴
- سید الیاس مرتضوی، قائم مقام رییس پژوهشکده بیوتکنولوژی ایران: بدون شک در محصولات تراریخته مخاطرات احتمالی وجود دارد اما باید با تحقیقات، آن را به صفر برسانیم. بسیاری از کشورهای پیشرفته اجازه واردات محصولات تراریخته را می‌دهند که این نشان دهنده این است که دنیا به سمت مصرف این گونه محصولات پیش می‌رود.

■ تحقیقات انجام شده در باره اثرات محصولات تراریخته بر سلامت انسان

- مطالعات نشان می‌دهد بسیاری از محصولات از جمله بیش از ۹۰ درصد از روغن خوراکی، بخش قابل توجهی از برنج و ذرت موجود در بازار ایران، دستکاری شده ژنتیکی هستند. همچنین آزادسازی کشت، واردات و صادرات و مصرف عمومی این محصولات در لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه مورد تأکید و اهتمام دولت قرار گرفته است.^۵
- تحقیقی که اخیراً در مجله غذا و مسمومیت شیمیایی منتشر شده، ارتباط غذاها و محصولات تراریخته با افزایش خطر ابتلا به سرطان را در حیوانات آزمایشگاهی نشان داده است. مطابق با این تحقیق، موش‌هایی که در آزمایشگاه از غلات تراریخته تغذیه کرده‌اند، پیش از بلوغ مرده‌اند میزان استفاده بالا از سموم سبب وارد آمدن آسیب جدی به دی‌ان‌ای و ناباروری در مصرف کنندگان می‌شود.^۶
- آکادمی پزشکی زیست‌محیطی آمریکا (AAEM) به پزشکان هشدار داده است، برای تمام بیماران خود رژیم‌های غذایی فاقد مواد دستکاری شده ژنتیکی تجویز کنند.

۱ - خبرگزاری میزان ۹۳/۵/۱۶

۲ - خبرگزاری میزان ۹۳/۵/۱۶

۳ - آرمان، ۹۵/۲/۹

۴ همان

۵ عیار آنلاین، ۹۵/۱/۱۶

۶ همان منبع

- این آکادمی تأثیرات مصرف محصولات تراریخته را شامل ارگان‌های داخلی صدمه‌دیده، اختلالات دستگاه گوارش و دستگاه ایمنی بدن، افزایش سرعت پیر شدن و ناباروری عنوان کرده است.

- مطالعات نشان می‌دهد چگونه اصلاحات ژنتیکی مواد غذایی می‌تواند موادی در درون بدن انسان باقی بگذارد که باعث مشکلات طولانی‌مدت همچون بروز سرطان‌ها و تومورها خواهد شد.^۱

- به رغم اقدامات احتیاط آمیز کشورهای پیشرفته در مصرف عمومی محصولات تراریخته، در هیچ یک از گمرک‌ها و مبادی ورود کالا در ایران، آزمایشگاهی مختص تشخیص میزان تراریختگی و ارزیابی خطر محصولات غذایی وارداتی از حیث تراریختگی وجود ندارد و صرفاً اعلام کشور صادرکننده محصولات مبنای تصمیم‌سازی است!^۲

- دکتر علی کرمی، متخصص بیوتکنولوژی پزشکی، و فوق‌تخصص مهندسی ژنتیک از توطئه کنترل جهان با ابزار تراریختگی سخن می‌گوید و آن را در راستای طرح شوم NSSM 200 هنری کیسینجر صهیونیست می‌داند که غذا را یک ابزار و سلاح برای کنترل کشورها و جمعیتها و در نهایت کنترل جهان می‌داند و هدفش کاهش جمعیت جهان به ۲ میلیارد نفر و سایر روشهای نابودی نسل هاست.^۳

گزارش تحقیقی که محصول مشارکت ۵۰۰ گروه تحقیقاتی مستقل در ۱۳۰ پژوهش طی ۲۵ سال با هزینه ۳۰۰ میلیون یورو است و در نهایت نتیجه گرفته شده که محصولات تراریخته مانند فرآورده‌های کشاورزی سنتی، سالم هستند.^۴

- دکتر بهزاد قره یاضی رییس انجمن ایمنی زیستی؛ از سوی آکادمی علوم آمریکا برای محصولات تراریخته، با مشارکت صدها دانشمند از سراسر جهان، طی ۲۰ سال که در سال ۲۰۱۶ منتشر شده، اعلام شده هیچ گزارشی درباره مضرات این محصولات مشاهده نشده است.^۵

■ کلام آخر

هر فناوری در کنار مزایای فراوانی که ممکن است داشته باشد، خطراتی را نیز با خود دارد. در این بین گروه‌ها و جریان‌های مختلفی نیز با آن موافق یا مخالفند.

در هیاهوی این مخالفت‌ها و موافقت‌ها آنچه مهم است توجه به سلامت زیستی و مخاطرات احتمالی این فناوری است که بهتر است به دور از فضا سازی های جناحی و حب و بغض‌ها و در فضایی کاملاً علمی بررسی شود و تا زمانی که اطمینان کامل از این مهم حاصل نشده نظارت دقیق بر کیفیت محصولات چه وارداتی و چه تولید و تحقیقات از سوی نهادهای ذیربط صورت گیرد. البته بدیهی است که بومی سازی این فناوری به عنوان یک فناوری پیشرو علاوه بر مزایای متعدد اقتصادی، علمی و ... آن در راستای سیاستهای اقتصاد مقاومتی و نیز سیاستهای جمعیتی ابلاغی، می‌تواند تهدیدات مورد ادعای مخالفان را به حداقل برساند و از نفوذ احتمالی دشمنان چنانکه رهبر معظم انقلاب بارها خطر آن را هشدار داده اند جلوگیری خواهد کرد.

بدیهی است استفاده از فناوری‌های روز و مجهز شدن به سلاح علم و فن در همه حوزه‌ها و از جمله حوزه فناوری زیستی مهم و ارزشمند و شایسته حمایت و سرمایه‌گذاری در سطح ملی است.

۱- کیهان، ۹۵/۱/۱۶

۲- عیار آنلاین، ۹۵/۱/۱۶

۳- تسنیم، ۹۵/۲/۲۶

۴- <http://www.isaaa.org/kc/cropbiotechupdate/article/default.asp?ID=7082>

۵- ایسنا، ۹۵/۳/۲۳۲